

בית משפט השלום בתל אביב - יפו**ת"א 13-04-13343 בנק אוצר החייל בעמ"נ' כהן ואח'**

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופטת כוכבה לוי**תובעים**
בנק אוצר החייל בע"מ
ע"י ב"כ עו"ד מיכאל בן-יאיר**נגד****נתבעים**
1. ניר כהן – ניתן פס"ד
2. חן כהן – ניתן פס"ד
3. מוניק מלכה
ע"י ב"כ עו"ד שמעון אלפסי
4. שלמה כהן

חקיקה שאוזכרה:

[חוק הערבות, תשכ"ז-1967: סע' 22, 22\(א\), 2.א.22, 3.א.22, 4.א.22, 5.א.22, 6.א.22, 7.א.22, 22\(ב\), 23, 26, 26\(ד\)\(2\)](#)[חוק הבנקאות \(שירות ללקוח\), תשמ"א-1981: סע' 17א'](#)[חוק החוזים \(חלק כללי\), תשל"ג-1973](#)[חוק הריבית, תשי"ז-1957](#)

מיני-רציו:

* אין מקום לקבוע שהופרה חובת גילוי הרובצת לפתחו של התאגיד הבנקאי מקום בו היה ידוע המידע לצדדים בפועל.

* בנקאות – ערבות – חובת הבנק כלפי הערב

* בנקאות – ערבות – חיוב ערב

.

התובע – תאגיד בנקאי, הגיש כנגד הנתבעת – ערבה, תביעה לתשלום חוב שכולל את יתרת החובה בחשבון העו"ש ויתרת הלוואות שלא נפרעו במלואן. השאלה שעומדת להכרעה הינה האם מילא התובע אחר חובות הגילוי המוטלות על מלווה – תאגיד בנקאי – נושה מכוח חוק הערבות.

.

בית המשפט קיבל את התביעה ופסק כלהלן:

בעת חתימת ערב על כתב ערבות כלפי תאגיד בנקאי להבטחת פירעון ההלוואה על ידי הלווה, נדרש הערב לחתום על מס' מסמכים הכוללים הן את כתב הערבות והן מסמכים נלווים שמטרתם הינה בין היתר לעמוד בחובות הגילוי המוטלות על הנושה כלפי הערב.

אין מקום לקבוע שהופרה חובת גילוי הרובצת לפתחו של התאגיד הבנקאי מקום בו היה ידוע המידע לצדדים בפועל. יש לדחות את טענת הנתבעת 3 לעניין אי עמידת הבנק בחובת גילוי, במעמד חתימתה על כתב הערבות והמסמכים הנלווים.

בנסיבותיו של עניין זה, לא הייתה לתובע כל חובה לפנות אל הנתבעת 3 הערבה ולעדכנה אודות ההתנהלות השוטפת של הלווים בחשבון. במצב של הפרת חובת גילוי על הערב להוכיח הן את הנזק שנגרם לו והן את הקשר הסיבתי שבין ההפרה לנזק שנגרם.

התובע לא הפר את חובת עדכון הערב החלה על תאגיד בנקאי בשלב שלאחר החתימה על כתב הערבות ואף אם היה כך הדבר הרי שהנתבעת לא העלתה כל טענה בדבר הנזק שנגרם לה בפועל בשל הפרת חובת העדכון ולא עמדה בנטל ההוכחה המוטל עליה במקרים אלו.

פסק דין בעניין הנתבעת 3

1. בפני תביעת התובע, תאגיד בנקאי, בהליך של סדר דין מקוצר כנגד 4 נתבעים לתשלום חוב שעמד נכון למועד הגשת התביעה על סך של 208,432.81 ש"ח, בחשבון שניהל הנתבע 1 ובחשבון משותף שניהלו הנתבעים 1-2 בני זוג (להלן: הלווים).

עסקינן בחוב הכולל את יתרת החובה בחשבון העו"ש ויתרת הלוואות שלא נפרעו במלואן.

2. כנגד הנתבעים 1-2 ניתנו פסקי דין בהיעדר הגנה, פסק הדין כנגד הנתבע 1 ניתן ביום 26/11/13, וכנגד הנתבעת 2 ניתן פסק דין ביום 19/3/15.

בקשה לביטול פסק הדין שהגישה הנתבעת 2, נדחתה ביום 1/6/15.

3. הנתבעים 3-4 חתמו כערבים להלוואה בסך 100,000 ש"ח שהועמדה לטובת הנתבעים 1-2, ביום 15/6/10. התביעה כנגד הנתבעים 3-4 הועמדה על סך של 88,055.52 ש"ח, שמהווה את יתרת ההלוואה הנערבת שלא נפרעה (להלן: "ההלוואה").

4. הדיון בעניינם של הנתבעים 3-4, התנהל בנפרד. בעניינו של הנתבע 4 טרם החל שלב ההוכחות. פסק הדין שלהלן יעסוק בעניינה של הנתבעת 3 בלבד (להלן: "הנתבעת").

טענות התובע

5. לטענת התובע, חתמה הנתבעת 3 ביום 9/6/10 על כתב הערבות להלוואה ועל כל המסמכים הנלווים בסניף התובע בפני פקידת הבנק. אלא שבשל ליקוי בטופס ההודעה לערב, נשלח הטופס כעבור מס' ימים באמצעות הפקסימיליה אל הנתבעת הטופס המתוקן לצורך חתימה נוספת.

- לאחר שהטופס הוחזר חתום ביום 14/6/10 ניתן אישור להעמדת ההלוואה ביום 15/6/10. לגירסת התובע, הנתבעת 3 אף הגיעה אל סניף התובע לצורך חתימה נוספת על הטופס המתוקן בפני פקידי הבנק, כך שלמעשה על טופס ההודעה לערב חתמה הנתבעת 3 פעמים.
6. לטענת התובע קיבלה הנתבעת 3 את כל המידע אותו מחויב תאגיד בנקאי למסור לערב בטרם חתימתו על ערבות על ידי פקידת הבנק וכי קיים את חובת הגילוי ה במלואה. לטענת הבנק, מאחר שהנתבעת אינה מכחישה את חתימותיה על הטפסים הנלווים לחתימתה על הערבות, חזקה על הנתבעת שקראה את תוכן המסמכים והינה מודעת למהות המסמכים עליהם חתמה.
7. לגירסת התובעת עם היווצרות פיגור בהחזר ההלוואה נשוא הערבות, נשלחה הודעה לנתבעת על מנת לאפשר לה לפרוע את החוב בטרם הוגשה התביעה דן. מנגד נטען כי אין כל חובה בדין לעדכן את הערב על התנהלות החשבון בכל עת, כל עוד הלווה עומד בפירעון תשלומי ההלוואה.
8. לטענת התובע בתשובה לטענת הנתבעת בדבר התחייבות התובע שלא להעמיד הלוואות נוספות ללווים, טענה זו איננה נכונה וחתימתה של הנתבעת על הערבות לא הותנתה בתנאי ממין זה. כן נטען כי גם הטענה בדבר קיומה של ערבות מדינה איננה רלוונטית שכן המדובר בערבות להלוואה נוספת שניתנה במועד מאוחר יותר מההלוואה נשוא הערבות של הנתבעת.
- טענות הנתבעת**
9. לטענת הנתבעת הפר התובע את חובות הגילוי המוטלות עליו מכוח חוק הערבות, תשכ"ז-1967 (להלן: חוק הערבות). כן הפר את חובת הנאמנות וחובת הזהירות המוטלות על תאגיד בנקאי כלפי לקוחותיו מכוח חוק הבנקאות (שירות ללקוח), תשמ"א-1981 (להלן: חוק הבנקאות).
10. לטענת הנתבעת, במעמד חתימתה על כתב הערבות, לא ניתנו לה הסברים בדבר מהות הערבות ותנאיה, מצב חשבונם של הלווים ופרטי ההלוואה הנערבת.
11. לטענת הנתבעת למקרה בו הערב הינו בן משפחה של הלווה, חלה חובה מוגברת על התאגיד הבנקאי להביא בפני הערב את כלל הפרטים המהותיים בטרם החתימה על הערבות.
12. עוד נטען כי לאחר החתימה על הערבות, לא עידכן התובע את הנתבעת בהתנהלות הלווים בחשבון הבנק לא כן שכן לא עודכנה הנתבעת בדבר פיגורים בהחזרי הלוואות, הלוואות חדשות שהועמדו לטובת הלווים ואי כיבוד שיקים והוראות קבע בחשבון.
13. לטענת הנתבעת היא איננה זוכרת אם חתמה פעם נוספת על טופס ההודעה לערב שכן לאחר מועד החתימה הראשונה על כתב הערבות ביום 9/6/10, שהתה בחו"ל בין התאריכים 9/6/10 ועד ליום 2/7/10. ולפיכך טוענת היא כי גירסתה לפיה לא חתמה על טופס ההודעה

לערב מתוקן, מתיישבת עם העובדות, בניגוד לגרסת התובע כי שלח לנתבעת את טופס ההודעה לערב לאחר שתוקן הליקוי בטופס ההודעה לערב לחתימה נוספת ביום 14/6/10, במועד שבו שהתה הנתבעת לגירסתה בחו"ל.

טענה נוספת שהעלתה הנתבעת היא כי הבנק נתן "אשראי חדש", "אשראי נוסף" ללוים בהסתמך על ערבותה. אלא שהנתבעת זנחה טענתה זו ובחקירתה הנגדית הודתה ואמרה "אין לי תשובה" לשאלה – "למה את אומרת שקיבלו אשראי חדש" – עמוד 2 שורות 10,11 לפרטיכל מיום 30.9.2013.

דיון והכרעה

14. השאלה שעומדת להכרעה במסגרת התובענה שבפניי בעניינה של הנתבעת 3 הינה האם מילא התובע אחר חובות הגילוי המוטלות על מלווה – תאגיד בנקאי – נושה מכוח [חוק הערבות](#).

חובות גילוי אלו חלות בעת שמדובר בערב יחיד והן מוסדרות במסגרת [סעיף 22 לחוק הערבות](#).

חובות גילוי

22. (א) נושה יגלה לערב יחיד, לפני כריתת חוזה הערבות, את כל הפרטים הבאים, כפי שנקבעו בחוזה שבינו לבין החייב:

- (1) הסכום הנקוב בחוזה שבין הנושה לבין החייב (להלן - הקרן);
- (2) שיעור הריבית השנתי, בחישוב המביא בחשבון ריבית דריבית בהתאם למועד הפרעון;
- (3) תקופת החיוב, סכומי הפרעון של הקרן ושל הריבית ומועדי הפרעון;
- (4) היתה הריבית משתנה - שיעור הריבית בעת כריתת החוזה בהתחשב בריבית דריבית בהתאם למועד הפרעון בעת כריתת החוזה, ודרך השינוי;
- (5) היות הקרן או הריבית צמודות, ובסיס ההצמדה;
- (6) תוספות שנקבעו לפי סעיף 25(א)(4);
- (7) שיעור ריבית בשל איחור בפרעון וכן כל תשלום שיחויב בו החייב בשל אי קיום החיוב הנערב.

(ב) נושה יגלה לערב יחיד, לפני כריתת חוזה הערבות, בנוסף לפרטים לפי סעיף קטן (א), את הפרטים הבאים:

- (1) היות הערב ערב יחיד או ערב מוגן;
- (2) מספר הערבים וחלקו היחסי של הערב בחיוב;
- (3) היות הערבות ערבות לחיוב קיים או לחיוב המחליף חיוב קיים;
- (4) שיעור הריבית כמשמעותה בסעיף 25(א)(2).

- (ג) גילוי הפרטים המפורטים בסעיף קטן (א)(1), (3) ו-(4), יהא כפי שהם מעודכנים למועד כריתת חוזה הערבות.
- (ד) גילוי הפרטים שבסעיף קטן (א) לגבי ערבות לחיוב עתיד לבוא, יהא כפי שהם ידועים לנושא בעת כריתת חוזה הערבות או כפי שניתן לקבוע אותם במועד האמור.
15. בעת חתימת ערב על כתב ערבות כלפי תאגיד בנקאי להבטחת פירעון ההלוואה על ידי הלווה, נדרש הערב לחתום על מס' מסמכים הכוללים הן את כתב הערבות והן מסמכים נלווים שמטרתם הינה בין היתר לעמוד בחובות הגילוי המוטלות על הנושא כלפי הערב.
16. במקרה שבפניי חתמה הנתבעת ביום 9/6/10 על כתב הערבות, על בקשה לקבלת הלוואה, על הודעה לערב יחיד ועל הצהרת ערב.
- לגרסת התובע מאחר שבטופס ההודעה לערב התגלה ליקוי, נדרשה הנתבעת לחתום פעם נוספת על הטופס. לבית המשפט הוצג טופס הודעה לערב המתוקן נושא תאריך 14/6/10. לא הוצג טופס ההודעה לערב שנחתם ביום 9/6/10.
17. יש לבחון האם במסגרת המסמכים שנחתמו על ידי הנתבעת הובאו לידיעתה כלל הפרטים שעל נושא לגלות לערב על פי הקבוע [בסעיף 22 לחוק הערבות](#) על תתי סעיפיו.
- הסכום הנקוב בחוזה שבין הנושא לבין החייב לפי [סעיף 22\(א\)\(1\)](#) שהינו למעשה סכום קרן ההלוואה שהועמדה לטובת הלווים מצוין במסגרת ההודעה לערב באופן מפורש.
- המידע הנוגע [לסעיף 22\(א\)\(2\)-\(7\)](#) הינם נתונים המפורטים בבקשה לקבלת הלוואה עליה חתומה הנתבעת.
- [סעיף 22\(ב\)](#) מגדיר פרטים נוספים שעל הנושא לגלות לערב. פרטים אלו כולם הובאו לידיעת הנתבעת באופן ברור בטופס ההודעה לערב בחתימת הנתבעת.
- המסקנה הינה כי במסגרת המסמכים שעליהם חתומה הנתבעת הובאו לידיעת כל הפרטים המחויבים בחובות גילוי על ידי התובע. מכאן שגם לא חל [סעיף 23 לחוק הערבות](#) הדן בתוצאות אי הגילוי של הפרטים המצוינים [בסעיף 22 לחוק הערבות](#).
18. במסגרת חקירתה הנגדית הוצגו בפני הנתבעת כל המסמכים הנזכרים לעיל, עליהם חתמה בפני פקידת הבנק. הנתבעת אישרה כי היא מזהה את החתימות על גבי מלוא המסמכים וכי אלו חתימותיה בכתב ידה.
- למעלה מן הדרוש יובהר כי לא הועלתה על ידי הנתבעת כל טענה באשר לזיוף חתימותיה.

די בתשובות הנתבעת לעניין החתימות שהוצגו בפניה על מנת לדחות את טענתה כי איננה זוכרת אם חתמה על טופס ההודעה לערב המתקן הנושא תאריך 14/6/10, עליו נדרשה לחתום בשל ליקוי כאמור בטופס ההודעה לערב עליו חתמה לראשונה ביום 9/6/10.

ההלכה הפסוקה מורה כי חזקה על אדם שחתם על מסמך כי הוא מודע לתוכנו וקרא אותו ועליו נטל ההוכחה להראות אחרת. יפים לעניין זה דברי הנשיא זוסמן: "בדרך כלל דין הוא, שאדם החותם על מסמך בלא לדעת תוכנו, לא ישמע בטענה שלא קרא את המסמך ולא ידע על מה חתם ובמה התחייב. חזקה עליו שחתם לאות הסכמתו, יהא תוכן המסמך אשר יהא" (ע"א 467/64 שוויץ נ' סנדור, פ"ד י"ט (2) 113 בעמ' 117).

הלכה זו אומצה בפסיקה פעמים רבות (ראו, לדוגמה, ע"א 1513/99 חיים דטיאשוילי נ' בנק לאומי לישראל בע"מ, פ"ד נד (3) 591; ע"א 16/80 אליהו לולו נ' סלומון סלומון, פ"ד ל"ז (4) 70), ואף הודגשה כאשר המדובר בחתימה על מסמכים מהותיים. "כלל הוא, כי אדם החותם על מסמך חזקה עליו שקרא אותו והבין את תוכנו וכי חתם עליו לאות הסכמתו. בייחוד כאשר מדובר במסמך מהותי ביחס לנכסיו, דוגמת שטר משכנתא. (ע"א 6799/02 יולזרי נ' בנק המזרחי המאוחד בע"מ, פ"ד נח (2) 145, 149).

בנוסף, נפסק כי בעל הדין המבקש לסתור חזקה זו נושא בנטל הוכחה כבד:

"זאת ועוד: הנטל להוכחת טענת 'לא נעשה דבר' הוא כבד מן הנטל הנדרש להוכחת טענות אחרות במשפטים אזרחיים ... על המעלים טענת אפסות לסתור חזקה זו, ולהוכיח את גירסתם בראיות פוזיטיביות כאפשרות קרובה."
 ע"א 1546/96 בנק איגוד לישראל בע"מ נ' זהבה לופר, פ"ד נד (2) 559, עמוד 570.

19. דברים אלה מקבלים משנה תוקף בנסיבות המקרה שבפניי שכן אין מדובר בפעם הראשונה שהנתבעת נדרשה לחתום על מסמכי ערבות. חתימות על כתבי ערבות מוכרות לנתבעת 3. מתוקף תפקידה כמנהלת חברה נדרשה לחתום עובר לחתימתה על הערבות הנוכחית, בין 3-4 פעמים על מסמכי ערבות (עמ' 12, שור' 18-23 לפרוט' מיום 10/9/14), משכך חזקה על הנתבעת 3 שהייתה מודעת והבינה את מהות המסמכים שעליהם חתמה.

20. טוענת עוד הנתבעת כי הבנק הפר את חובותיו כלפיה לפי חוק הבנקאות ובדגש על חובת הגילוי הן עובר לחתימתה על כתב הערבות בכל הנוגע למצבם הכלכלי של הלווים כפי שהיה ידוע לתובע ובאשר למהותה של הערבות שעליה חתמה וכן הפר את חובת העדכון באשר למצבם של הלווים ואופן התנהלותם בחשבון ממועד חתימת הערבות ועד להעמדת ההלוואה לפירעון מיידי.

21. סעיף 17א' לחוק הבנקאות קובע כי חוק זה חל גם על מי שערב כלפי תאגיד בנקאי. בפסיקה נקבע כי מערכת היחסים הייחודית שבין הבנק ללקוח מחייבת קביעת הסדרים נורמטיביים ייחודיים.

"ביסודה, מערכת היחסים בין בנק ללקוח הינה חוזית. הלקוח פונה לבנק, ונעזר בשירותיו, כאשר לגבי כל שירות ושירות מתגבש חוזה בין הבנק ללקוח, עליו חלות הוראות [חוק החוזים](#) (חלק כללי), תשל"ג-1973 (להלן: חוק החוזים). מלבד ההסדרים החוזיים, חלים על מערכת היחסים שבין הבנק ללקוח הסדרים נורמטיביים נוספים, אשר החלתם מתחייבת מהמאפיינים הייחודיים של מערכת היחסים בין הבנק ללקוחו: בידוע הבנק הוא "שחקן חוזר" בזירה הפיננסית, לעומת הלקוח, שבמרבית המקרים הוא "שחקן חד פעמי" בזירה זו; לבנק הידע, הכישורים והמומחיות שאינם נחלתו של הלקוח; הבנק נהנה מנגישות למידע, אשר השגתו על ידי הלקוח כרוכה בהשקעת מאמצים רבים מצדו; לבסוף, לבנק מעמד של גוף "מעין ציבורי", והוא זוכה באמון רב מצד הלקוחות הנעזרים בשירותים הפיננסיים מבלי שאלו ידרשו או יחקרו באשר לטיב הפעולה (ראו: [ע"א 1304/91 טפחות-בנק משכנתאות לישראל בע"מ נ' ליפרט, פ"ד מז\(3\) 309, 322-324, 333 \(1993\)](#); [ע"א 8068/01 איילון חברה לביטוח בע"מ נ' מנהל עיזבון המנוחה חיה אופלגר ז"ל, פ"ד נט\(2\) 349, 371 \(2004\)](#); [ע"א 5893/91 טפחות בנק משכנתאות בע"מ נ' צבאח, פ"ד מח\(2\) 573, 592 \(1994\)](#)).

מאפיינים ייחודיים אלה מצדיקים את החלתם של הסדרים נורמטיביים נוספים לאלו החלים על צדדים במסגרת חוזה מסחרי סטנדרטי, ובהם: חוקי חוזים מיוחדים, דוגמת [חוק הערבות](#); חוקי הבנקאות, דוגמת [חוק הבנקאות \(שירות ללקוח\)](#), תשמ"א-1981 (להלן: חוק הבנקאות); [חוק החוזים](#) האחדים, תשמ"ג-1982; וחוקים מיוחדים להגנת הלקוח, דוגמת [חוק הריבית](#), תשי"ז-1957 (ראו: סיני דויטש "יחסי בנק-לקוח – אספקטים חוזיים וצרכניים" ספר זיכרון לגד טדסקי – מסות במשפט אזרחי 163 (יצחק אנגלרד, אהרן ברק, מרדכי ראבילו וגבריאלה שלו עורכים, 1995)).

מן ההסדרים הכלליים והספציפיים החלים על מערכת היחסים שבין הבנק לבין מקבלי השירות, נגזרות שלל חובות המוטלות על הבנק כלפי לקוחותיו וכלפי צדדים שלישיים, שהעיקריות שבהן הן: חובת תום לב, חובת זהירות לנהוג בכספי הלקוח במיומנות וזהירות, איסור הטעיה והשפעה בלתי הוגנת, חובת נאמנות לדאוג שכספיו או נכסיו של הלקוח לא ייפגעו, חובת בירור וחובת גילוי (ראו: גלעד נרקיס, מירב מור חובות החלות על הבנקים כרך 36 (2002) (להלן: נרקיס ומור)).

[[ע"א 8098/09 אורה כהן נ' בנק איגוד לישראל בע"מ - סיניף חדרה](#), פורסם בנבו], 3.1.12.

22. לא למותר להבהיר כי על תאגיד בנקאי מוטלות חובות אמון מוגברות. ראו בהקשר זה דבריה של כב' השופטת חיות ברע"א [4373/05](#) אבן-חיים נ' בנק עצמאות למשכנתאות **ופיתוח בע"מ** [פורסם בנבו] (15.11.07):

"טעם נוסף וחשוב לחובות המוגברות המוטלות על הבנקים בדין הישראלי בכלל ולא רק בחוק הבנקאות נעוץ במעמדם המיוחד של הבנקים בחיי הכלכלה והמסחר, עליו עמד בית משפט זה בפסיקתו לא אחת, בהדגישו כי הבנקים נתפשים כבעלי מעמד "מעין ציבורי" וזוכים בשל כך לאמון עד כי אלה הבאים עימם במגע נוטים לסמוך על פעולותיהם ועל מצגיהם ללא חקירה ודרישה.... רציונאליים אלה, אשר בגינם הטיל חוק הבנקאות על הבנקים חובות רחבות היקף של גילוי ואיסור הטעיה כלפי לקוחותיהם, יפים בה במידה, ואולי ביתר שאת, במערך היחסים שבין הבנק לערבים. הערב, לא פחות מן הלקוח, סומך על הבנק ונותן אמון בפעולותיו ובמצגיו. כמו כן קיימים במישור היחסים שבין הבנק לערב, לא פחות מאשר ביחסי בנק-לקוח, פערים משמעותיים ומובנים של ניסיון ומידע המצדיקים הטלת חובות גילוי ואי הטעיה ברמה מוגברת על הבנק כלפי הערבים"

23. החובות המוטלים על תאגידים בנקאיים חלים גם במקרה שבפניי על מערכת היחסים שבין התובע לבין הנתבעת, מתוקף היותה ערבה להלוואה של בתה. על רקע זה יש לבחון האם אכן כטענת הנתבעת בנסיבות המקרה שבפניי, הפר התובע את חובותיו על פי הדין.

במסגרת תצהיר עדות ראשית של הנתבעת טענה, כי התובע לא מסר מידע על הטפסים שעליהם חתמה הנתבעת, לא ניתן לה הסבר על מהותו של כתב הערבות וכן לא ניתן הסבר מפורט על גובה החובות הקיימים בחשבונות הלווים וכיצד התנהל החשבון לפני שניתנה הלווים ההלוואה.

כפי שכבר קבעתי לעיל הנתבעת אישרה את חתימותיה על כל הטפסים שהוצגו בפניה במסגרת החקירה הנגדית. יתרה מכך גם על רקע העובדה שחתמה בעבר על כתבי ערבות וגם מתוכן המסמכים בחתימתה, הרי שדי בפירוט המידע המובא בטפסים כדי ללמד שהנתבעת הייתה מודעת למהות המסמכים עליהם חתמה. מה גם שמצאתי שעל פי עדותה של הנתבעת ניתן לקבוע כי מדובר במי שהבינה את מהות החתימה על ערבות (עמ' 12, שור' 24-26 לפרוט' מיום 10/9/14).

אשר לטענתה הנוספת כי לא ניתן לנתבעת הסבר באשר לגובה ההתחייבויות הקיימות ללווים ואופן התנהלות החשבון, הרי שלא ניתן לבחון טענה זו של הפרת חובת גילוי מבלי להתייחס לכך שמדובר בערבה ולווה שהינן בנות משפחה מדרגה ראשונה. הערבה הינה אמה של הלווה. ו בשל קרבה זו ביחסים שבין הצדדים הרי שמצבה הפיננסי של הלווה היה ידוע לנתבעת גם ללא חובת הגילוי המוטלת על הבנק.

באשר לחובת הגילוי יפים דבריה של כב' השופטת מ' נאור (כתוארה אז):

"חובת גילוי נועדה לגלות מידע מקום שידיעתו של מידע זה אינו מצוי בידיעת הצד שחבים לו גילוי. לעומת זאת, כאשר המידע גלוי, וכאשר שני הצדדים יודעים זאת, אין טעם בהחלת חובת גילוי "פרוצדוראלית" המנותקת מידיעת הצדדים בפועל".

[ע"א 8611/06 [בנק הפועלים בע"מ נ"י מיכל מרטין](#) (פורסם בנבו) (02.03.2011)
(להלן: עניין מיכל מרטין).

בחקירתה הנגדית של הנתבעת בדיון שהתקיים בבקשת הרשות להתגונן, השיבה הנתבעת כי עודכנה על ידי בתה אודות מטרת ההלוואה (עמ' 1, שור' 19-20, פרוט' דיון מיום 30/9/13).

ש. האם נכון שבטרם חתמת על כתב הערבות, עדכנה אותך חן בתך מה מטרת ההלוואה?
ת. כן, היא אמרה שזה לכסות את המינוס.

מתשובותיה של הנתבעת ניתן ללמוד כי ידעה שמצבם הכלכלי של הלווים אינו טוב שכן העידה שהיא מפרנסת אותם (עמ' 2, שור' 25-30, פרוט' דיון מיום 30/9/13).

ש. האם פנית לבתך שתסדיר את החוב?
ת. לא.
ש. למה?
ת. האמת שאנמי (צ.ל – שאני) לא מתערבת להם בעניינים שלהם. הם מבקשים ממני עזרה אני נותנת עזרה. הבת שלי גרה אתי עם הילדים, בעלה לא גר בבית. אנחנו מפרנסים אותם.

24. על רקע מערכת היחסים הקרובה בין הנתבעת לבין הלווים, ברי כי מחד הייתה הנתבעת מודעת למצבם הכלכלי של הלווים אף מבלי שנדרשה לפירוט המידע מפקידת הבנק ומאידך בשל הקרבה המשפחתית. מתשובותיה של הנתבעת בחקירתה הנגדית מצאתי כי הנתבעת כלל לא התעניינה בפרטי ההלוואה שנטלו הלווים שכן לא ביקשה כלל לעיין במסמכי ההלוואה מאחר שסמכה על הנתבע 1 (עמ' 12, שור' 27-32, לפרוט' מיום 10/9/14).

25. כפי שנקבע בעניין **מיכל מרטין**, הרי שאין מקום לקבוע שהופרה חובת גילוי הרובצת לפתחו של התאגיד הבנקאי מקום בו היה ידוע המידע לצדדים בפועל.

כך גם במקרה שבפניי. הנתבעת שהייתה מודעת למצבם של הלווים או עצמה את עיניה ביחס למצבם הכלכלי, הסכימה לחתום על הערבות מתוך ידיעה כי מדובר בעזרה לבתה שהייתה מצויה במצב כלכלי קשה.

אין לקבל כעת את טענתה באשר להפרת חובת הגילוי על ידי התובע, כאשר במעמד החתימה על כתב הערבות היא העידה על עצמה כי לא התעניינה כלל בפרטי ההלוואה.

העובדה כי הנתבעת לא התעניינה בפרטי ההלוואה מלמדת כי חתימתה על הערבות נעשתה

בשל הרצון לעזור לבתה שנדרשה לקבלת אשראי מהתובע. ספק אם היה בגילוי מידע נוסף

על המידע שנמסר בפועל לנתבעת בכדי לשנות את החלטתה ולהניא אותה מחתימה על הערבות במועד שבו חתמה.

בהחלט נוכחתי מגרסת הנתבעת 3 כי היא ידעה כי ללווים יש חובות וכי מטרת ההלוואה שניתנה ללווים הינה לכיסוי חובותיהם. אומנם, מתשובותיה בחקירה הנגדית ניתן ללמוד כי ייתכן ולא נתנה דעת לכך באופן ראוי "הוא אמר שיש חובות אז חתמתי" (עמ' 11, שור' 6, לפרוט' מיום 10/9/14); "הבנתי שיש פה מינוס" "בואי תחתמי, יש לנו מינוס" ואז חתמתי" (עמ' 11, שור' 10, לפרוט' מיום 10/9/14); בהמשך אף השיבה כי לא חשבה כלל על עניין הערבות לפני החתימה (עמ' 12, שור' 8-9, לפרוט' מיום 10/9/14).

26. בנסיבות המקרה שבפניי ובשים לב לכך שהנתבעת אישרה שחתמה על כל הטפסים הנלווים לכתב הערבות לרבות הבקשה לקבלת הלוואה וטפסים הנוגעים למידע שיש חובה לגלותו לערב, כולל טופס הודעה לערב, בגידרו צוין כי סך התחייבויות הלווים בבנק הינו 145,000 ש"ח ובהסתמך על עדותה של פקידת התובע באשר למידע שנמסר לנתבעת, אני סבורה כי התובע לא הפר את חובת הגילוי המוטלת עליו מכוח [חוק הערבות](#) עובר לחתימתה של הנתבעת על כתב הערבות. **התוצאה היא שדוחה טענת הנתבעת 3 לעניין אי עמידת הבנק בחובת גילוי, במעמד חתימתה על כתב הערבות והמסמכים הנלווים.**

חובת עדכון הערב לאחר החתימה על הערבות

27. טענה נוספת של הנתבעת לעניין חובת הגילוי נוגעת לתקופה שלאחר חתימתה על כתב הערבות ועד למועד משלוח ההתראה לנתבעת בטרם נקיטת הליכים משפטיים.

באשר לתקופה זו טענה הנתבעת כי במהלך השנים 2010-2012, היה על התובע לפנות אל הנתבעת ולעדכן אותה באשר למצב החשבון של הלווים, תוך שימת דגש על אי כיבוד שיקים והרשאות לחיוב בחשבון בחשבון החייבים העיקריים בשל חריגות ממסגרת האשראי המאושרת.

בעניין זה נטען על ידי התובע בתשובה כי אין כל חובה שבדין לעדכן את הערב באופן שוטף בכל הנוגע לניהול החשבון. בנסיבות המקרה דן הרי שכל פיגור שנוצר בחשבון הוסדר על ידי הלווים באמצעות הפקדה לחשבון ורק בעת שנוצר פיגור שלא הוסדר (-כפי שהיה עד לאותו מועד), נשלחו מכתבי התראה ללווים ולעריבים בחודשים פברואר – מרץ 2013.

28. הנתבעת מפנה [לסעיף 22 לחוק הערבות](#) ומבקשת להסתמך על סעיף זה לעניין הפרת חובת הגילוי בדבר מצב חשבון הלווים. אלא שסעיף זה דן רק בחובת הגילוי, טרם כריתת חוזה

הערבות. מכאן שלא ניתן מכוח סעיף זה להטיל חובת גילוי על התובע כלפי הנתבעת במועדים שלאחר כריתת חוזה הערבות.

29. עוד נטען על ידי הנתבעת כי חובתו של התובע לעדכן את הנתבעת בדבר מצב החשבון לאחר החתימה על החוזה הערבות נובעת גם מחובות האמון והזהירות המוגברות בהם חב תאגיד בנקאי כלפי לקוחותיו ובכלל זה ערבים. מכוח חובות אלו היה על התובע לשיטת הנתבעת 3 לעדכן את הנתבעת בדבר חיובים שלא כובדו בחשבון, והלוואות נוספות שהועמדו לטובת הלווים לאחר מועד חתימתה על כתב הערבות, שכן לטענת הנתבעת אם היה מובא לידיעתה מידע זה, יכולה הייתה הנתבעת לסייע ללווים בתשלום החזרי ההלוואה ולמנוע העמדת ההלוואה לפירעון מיידי.

30. ראשית ייאמר כי אינני מקבלת את עמדת התובע בדבר אי קיומה של חובה על פי הדין לעדכן את הערב באופן שוטף על אופן התנהלות חשבון הלווים. אמנם חובה שכזו אינה מוטלת באופן מפורש מכוח [חוק הערבות](#), אולם מכוח חובת הנאמנות ומכוח עקרון תום הלב החילו בתי המשפט את החובה על הבנק לעדכן את הערב גם בשינויים מהותיים לאחר החתימה על כתב הערבות.

מטרתה של חובת העדכון את הערב, הינה להעמידו בפני רמת הסיכון בה הוא נמצא (ראו: [רע"א 2443/98 ליברמן נ' בנק דיסקונט לישראל בע"מ פ"ד נג' \(4\) ע' 804 בע' 814 ; ה"פ \(ת"א\) 630/06 מלכה בני נ' בנק דיסקונט לישראל בע"מ](#) [פורסם בנבו] מיום 25.6.2007, בס' 6 לפסה"ד: "חובתו של בנק כלפי הערב אינה מסתיימת עם החתימה על כתב הערבות, או עם שעבוד הנכס להבטחת פירעון הלוואה שניתנה לחייב עיקרי. שומה על הבנק לדווח לערב במהלך תקופת ערבותו על מצב החשבון של החייב העיקרי..."; וראו גם ר' בר-קהן, "ערבות" (2006) בע' 377).

חובת העדכון כוללת כל מידע מהותי, העשוי להשפיע על היקף הסיכונים שהערב נטל על עצמו (ר' למשל: [ת.א. \(י-ם\) 7109/05 מג'ר נ' בנק לאומי לישראל בע"מ](#), [פורסם בנבו] מיום 29.8.2006, בס' 23 לפסה"ד).

31. עיון בדפי חשבון הבנק שהוגשו לבית המשפט מלמד כי אכן מעת לעת חרגו הלווים ממסגרת האשראי המאושרת שהייתה להם בחשבון בגובה 30,000 ש"ח. בשל חריגות אלו לא כובדו חיובים בחשבון. אלא שהלווים דאגו להסדיר את החריגות בחשבון. ברוב המקרים נעשה הדבר באמצעות הפקדת מזומן לחשבון הבנק ביום שלמחרת, על מנת להשיב את החשבון לתחומי המסגרת המאושרת.

בנסיבות שבהן נוכחתי כי הלווים הסדירו את החריגות בתוך זמן קצר ואף לא נדרשה הגדלת מסגרת האשראי באופן המביא להגדלת מצבת ההתחייבויות של הלווים, הרי שלא נוכחתי בשינוי בהיקף הסיכון שאליו היה חשוף הערב. לשון אחרת, לא הייתה לתובע כל חובה לפנות אל הנתבעת 3 הערבה ולעדכנה אודות ההתנהלות השוטפת של הלווים בחשבון.

הנתבעת אמנם טענה בנוסף כי היה על התובע לעדכן את הנתבעת עת ניתנו ללווים הלוואות נוספות בשל התנייתה את חתימתה על כתב הערבות בכך שלא תאושרנה הלוואות נוספות ללווים אלא שהנתבעת זנחה טענתה זו בשלב הסיכומים וממילא לא הציגה כל ראיה בפני בית המשפט שיש בה כדי לתמוך בטענה זו.

32. למעלה מן הדרוש אבהיר כי גם אם הייתה מתקבלת טענת הנתבעת 3 בדבר הפרת חובת העדכון על ידי התובע באשר לאופן התנהלות החשבון. לא היה בכך כדי להפטיר את הנתבעת מערבותה. [סעיף 23 לחוק הערבות](#) מונה מקרים ספציפיים בהם יופטר ערב מערבותו אלא שחובת העדכון בדבר שינויים מהותיים אשר אירעו לאחר חתימת הערבות איננה נמנית עם אחד המקרים הללו.

עיון [בסעיף 26 לחוק הערבות](#) מלמד כי במקרה של אי מתן הודעה על ידי הנושה באשר לאי קיום החיוב על ידי הערב, התוצאה הינה הפטרת הערב עד כדי "הנזק שנגרם לו" בשל כך.

דהיינו במצב של הפרת חובת גילוי על הערב להוכיח הן את הנזק שנגרם לו והן את הקשר הסיבתי שבין ההפרה לנזק שנגרם.

33. בסיכומי הנתבעת נטען באופן כללי כי אם הבנק היה מקיים את חובת העדכון לא הייתה נדרשת הנתבעת לשלם סכום שגדל לעשרות אלפי שקלים בפירעון מיידי. כן טענה כי החוב המצטבר גדל באלפי שקלים, אלא שבתצהירה לא הובאה כל טענה בדבר הנזק ולעניין זה לא הובאה כל אסמכתא, גם לא נעשה כימות של הנזק הנטען [ראו לעניין זה: [ע"א 1756/11](#) [עו"ד קרול חבה נ' בנק הפועלים בע"מ](#) (פורסם בנבו, 08.04.2013)].

ויתרה מכך, הנתבעת לא הוכיחה כי מרגע שנשלחה לידיה ההתראה בדבר אי עמידת הלווים בפירעון ההלוואה ועוד בטרם הוגשה התביעה דן, נמנעה ממנה האפשרות הקבועה [בסעיף 26\(ד\)\(2\) לחוק הערבות](#) להיכנס בנעליהם של הלווים ולפרוע את ההלוואה בתשלומים לשיעורין ולא באמצעות פירעון מיידי.

34. **לסיכום אני קובעת כי התובע לא הפר את חובת עדכון הערב החלה על תאגיד בנקאי בשלב שלאחר החתימה על כתב הערבות ואף אם היה כך הדבר הרי שהנתבעת לא העלתה כל טענה בדבר הנזק שנגרם לה בפועל בשל הפרת חובת העדכון ולא עמדה בנטל ההוכחה המוטל עליה במקרים אלו.**

סיכום

35. מקבלת את התביעה שהוגשה כנגד הנתבעת 3 במלואה ומחייבת את הנתבעת 3 בתשלום סך של 88,055.52 ש"ח בהתאם לערבותה. לסכום זה תתווסף "ריבית ערב" כהגדרתה בסעיף 12 לכתב התביעה, מיום הגשת התביעה ועד ליום התשלום בפועל.

36. כמו כן מחייבת את הנתבעת בהוצאות ושכר טרחת עו"ד התובע בסך של 14,160 ₪ בצירוף ריבית חוקית והפרשי הצמדה למדד החל מהיום ועד התשלום בפועל.

בנוסף מחייבת את הנתבעת בתשלום אגרת התביעה ששולמה בפועל על ידי התובע בצירוף ריבית חוקית והפרשי הצמדה למדד מיום ששולמה ועד התשלום בפועל – כל זאת בגין סכום פסק הדין דנן בלבד ובשים לב לכך שסכום זה נמוך מסכום התביעה הכולל בתביעה העיקרית.

הנתבעת 3 תחוב בסכום האגרה על פי סעיף זה באופן סולידרי עם חבות הנתבעים האחרים בתיק.

המזכירות תשלח העתק פסק הדין בדואר רשום אל באי כח הצדדים

ניתן היום, כ' תמוז תשע"ה, 07 יולי 2015, בהעדר הצדדים.

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)

כוכבה לוי 54678313-/
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה